

STORSTRØMS AMT

Udvalget for Teknik- og Miljø

INDGÅET

21. OKT. 2005

FAKSE KOMMUNE

Fakse Kommune,
Rådhuset 2,
4640 Fakse

Natur- og Plankontoret
Parkvej 37
4800 Nykøbing F
tmf@stam.dk
Telefon 54 84 48 00
Telefax 54 84 47 04
www.stam.dk

Tilladelse og dispensation til at gensno del af Tryggevælde Å, uden forudgående VVM- redegørelse

18-10-2005

Storstrøms Amt har udarbejdet et vandløbsreguleringsprojekt for gensnoing af Tryggevælde Å, amtsvandløb nr. 4s, på den del af vandløbet der ligger mellem Jernbanenbroen Køge-Fakse banen og sammenløbet med Stevns Å.

Sagsnr. 05-002267

Dok.nr. 218142

Tryggevælde Å er stærkt reguleret, dvs udrettet og nedgravet i hele sin længde. Det er derfor amtets vurdering, at en genopretning af selve Tryggevælde Å til dens naturlige fysik vil have en stor gavnlig virkning på hele vandløbssystemet. Det vil skabe bedre levesteder og gydemuligheder for blandt andet ørreden. Derudover vil det give en meget smuk ådal med et snoet vandløb.

Direkte 5484 4818

Email mad@npk.stam.dk

Afgørelse

Storstrøms Amt meddeler hermed tilladelse og dispensation til det ansøgte på følgende betingelser:

At projektet udføres som beskrevet i vedlagte projektbeskrivelse.

Amtet vurderer desuden, at reguleringen af vandløbet ikke vil medføre væsentlige miljøpåvirkninger. Reguleringen er derfor ikke omfattet af VVM-reglerne i planlovens § 6 c.

Tilladelsen er givet efter lovbekendtgørelse om vandløb nr. 632 af 23. juni 2001, Jf. lovbek. nr. 882 af 18. august 2004, §17 og efter §23 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 424 af den 7. sep. 1983. Afgørelsen er truffet efter lov om naturbeskyttelse nr. 454 af 9. september 2004, § 65. stk 3

Afgørelsen vil blive annonceret den 21. oktober 2005 i Dagbladet Køge. Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Klagefristen udløber fredag den 18. november 2005.

Begrundelse

Storstrøms Amt foreslår at Tryggevælde Å gensnoes. Tryggevælde Å er et stærkt reguleret vandløb. Vandløbet har tidligere haft et markant snoet forløb i en smal ådal. Det er derfor interessant, at gensno bækken, for at skabe bedre levesteder for fisk, smådyr og planter, bl.a vil gydemulighederne for ørreder blive bedre. Det nuværende vandløb lever ikke op til regionplanens målsætning. Det forventes at

vandløbet efter en årrække vil opfylde målsætningen.

2/6

Redegørelse efter vandløbsloven

Projektet har været i høring i 4 uger frem til den 18. oktober 2005 efter vandløbsloven. Der kom 4 hørings svar fra følgende:

Fra Sydsjællands Musseum der oplyser, at de ikke har kendskab til arkæologiske spor i området. Dog understreges det, at museet skal underrettes når arbejdet starter og hvis der findes spor af fortidsminder under gravearbejdet.

Amtet vi naturligvis gøre dette.

DN's lokalkomite Fakse/Rønned finder projektet positivt. Desuden spørger de om projektet kunne udvides med Stevns Å.

Det ligger ikke inde for dette projekts økonomiske ramme at omfatte Stevns Å. Amtet finder som udgangs punkt, at der kunne laves et spændende projekt i Stevns Å, men der er ingen aktuelle planer om det.

Fakse Kommune er ligeledes positiv over for projektet. Kommunen spørger om der er indgået aftaler om miljøvenlig drift af arealerne og om en mulig genslyngning af Stevns Å er diskuteret og om amtet er interesseret i at være med i et sådan projekt.

Der er ikke indgået aftaler om miljøvenlig drift af arealerne, dog diskuteres det om arealerne kan afgræsses, men det er ikke et krav. Amtet finder som udgangs punkt, at der kunne laves et spændende projekt i Stevns Å, men der er ingen aktuelle planer eller aftaler om dette.

Fra Roskilde Amt, der finder projektet spændende. Roskilde Amt mener dog, at projektbeskrivelsen om afslutningen af projektet ud i Stevns Å, skal beskrives mere grundigt, bl.a med konsekvenserne af sandtransport.

Projektbeskrivelsen vil blive udvidet med en redegørelse på dette område og en mere præcis beskrivelse. Der vil blive etableret et engangssandfang på 50 meter lige før udløbet i Stevns Å

Redegørelse VVM screening.

Ud fra de foreliggende oplysninger om placering af sten og snoning af vandløbet vurderer vi, at reguleringen af Tryggevælde Å ikke vil få væsentlig indvirkning på natur og miljø. Vurderingen er foretaget på baggrund af oplysningerne i projektbeskrivelse og vores viden om natur- og miljøforhold i området, hvorved sagen er belyst, som den skal ifølge VVM-bekendtgørelsens bilag 3.

Påvirkninger af vandmiljøet - sø, å og hav.

Tryggevælde Å og Ådal er nedstrøm projektet udpeget som Habitatområde nr. 132. Bl.a. udpeget til beskyttelse af 3260 vandløb med vandplanter og 6430 Bræmmer med høj urtevegetation langs vandløb samt 3270 vandløb med tidvis blotte mudder med 1 enårige planter.

Udlægning af sten og grus og snoning af Tryggevælde Å vil give bedre levesteder for fisk og smådyr. Projektet har ingen indflydelse på vandbalancen i området og vandkvaliteten i åen vil heller ikke blive påvirket af projektet. Etableringen af flere sandfang på projektstrækningen, begrænser, at der i etableringsfasen sker en udvaskning af sand videre ned i Tryggevælde Å ud over det normale for vandløbet".

3/6

Det ansøgte projekt er en "regulering af vandløb" og er opført på bilag 2 i VVM-bekendtgørelsen som punkt 10f. Projektet er VVM-pligtigt, hvis det vurderes, at det vil få en væsentlig indvirkning på miljøet, pga. dets art, dimensioner, placering eller ved ændringer og udvidelser.

Bilag 3 i samme bekendtgørelse fastlægger de kriterier, som vi skal anvende for at belyse projektet

Konklusion

Samlet konkluderes, at den ønskede regulering ikke vil påvirke grundvand, vandmiljøet eller naturområder, herunder habitatområde nr. 132 væsentligt. Derfor skal der ikke udarbejdes en VVM-redegørelse.

Redegørelse efter Naturbeskyttelsesloven.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge samt af ferske enge og overdrev. Vandløbet er omfattet af omtalte beskyttelse.

Naturbeskyttelseslovens bestemmelse om de beskyttede naturtyper er en restriktivt administreret forbudsbestemmelse, hvis hovedformål er at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier. Kun i særlige tilfælde kan amtet med henvisning til naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3 gøre undtagelse fra bestemmelsen.

Projektet vil efter amtets vurdering betyde, at vandløbet efter gensnoningen vil blive forbedret væsentlig. Dette gælder også for de ånære arealer omkring vandløbet.

Klagevejledning m.v.

Du kan klage over denne afgørelse til på følgende måder.

1. Hvis du klager efter vandløbsloven skal klagen sendes til Storstrøms Amt på adressen , Natur og plankontoret, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F. Klagen skal være modtaget hos os senest den 18. november 2005. Vi videresender klagen til Skov- og Naturstyrelsen.
2. Hvis du klager efter naturbeskyttelsesloven skal klagen sendes til Storstrøms Amt, Natur- og Plankontoret, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F. Klagen skal være modtaget hos os senest den 18. november 2004. Vi videresender klagen til Naturklagenævnet.

3. Hvis du klager efter Planlovens VVM-regler skal klagen sendes til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K. Klagen skal være modtaget hos Naturklagenævnet senest den 18. november 2004 inden for normal arbejdstid. Du kan dog kun klage over retlige spørgsmål. Naturklagenævnet afgør om klagen vedrører retlige spørgsmål.

4/6

Følgende kan klage:

- Ejeren af ejendommen
- enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- Offentlige myndigheder
- Danmarks Naturfredningsforening .
- Danmarks Sportsfiskerforbund.
- Lokale foreninger og organisationer med væsentlig interesse i sagen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis formål er at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- Samt enhver med retlig interesse i sagens udfald.

Det er en betingelse for Skov- og Naturstyrelsens behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på pt. 7.760kr. Skov- og Naturstyrelsens vil sende vedkommende en opkrævning på gebyret. Skov- og Naturstyrelsens påbegynder ikke behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i sin klage.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil sende vedkommende en opkrævning på gebyret. Nævnet påbegynder ikke behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk . Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvis medhold i sin klage.

Du må ikke udnytte tilladelsen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget, må du heller ikke udnytte tilladelsen i den tid sagen bliver behandlet, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Dispensationen og tilladelsen skal udnyttes inden 3 år. Ellers bortfalder den.

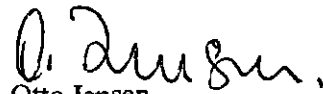
Ønsker du at få sagen afgjort ved domstolene, skal du starte retssagen inden 6 måneder efter, du har modtaget vores afgørelse.

Du får besked fra amtet eller Naturklagenævnet hvis der kommer klager.

Er der noget i afgørelsen, du gerne vil have uddybet, er du velkommen til at kontakte Søren Madsen på telefon 54 84 48 18.

5/6

Venlig hilsen

Otto Jensen

Formand for udvalget for Teknik og Miljø

Ebbe Møller Olesen

Natur- og Planchef

Kopimodtagere

Christian D Lassen, Holmegårdsvej 71, 4680 Holme-Olstrup

Kai Mejer, Lundevej 5, 4652 Hårlev

Germund Estrup Hansen, Lundevej 3, 4652 Hårlev

Ole Holmegård og Vibeke Larsen, Lundevej 9, 4652 Hårlev

Nick Aagaard Nielsen, Lundevej 13, 4652 Hårlev

Jens Christian Pedersen, Køgevej 67, 4653 Karise

Køge Sportsfisker klub, Henrik Christiansen, Sveasvej 9, 4600 Køge

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsåesgade 1, 7100 Vejle

FriLuftsrådet v/ Terkel Jacobsen, Nelliøkevej 4, 4930 Marbo

Fiskerinspektoratet øst, Langebjergvænget 11, 4000 Roskilde

DN lokalkomiteen for Fakse/Rønnede v Rudy Burmeister, Tokkerupvej 4B 4640 Fakse

Syddsjællands Museum, Slotsrunin 1, 4760 Vordingborg

Vallø Kommune, Hovedgaden 45, 4652 Hårlev

Fakse Kommune, Rådhuset 2, 4640 Fakse

Danmarks Sportsfiskerforbund, v/Thomas Brygger, Gåbensevej 249, 4800 Nykøbing F

DN Valø v/Inge Ambus, Cypresvej 15, Strøby Egede, 4600 Køge

Roskilde Amt, Postbox 170, Køgevej 80, 4000 Roskilde, Att Karen Rom

PROJEKTBEKRIVELSE

For gensnoening af Tryggevælde Å ved Tryggevælde

Vandløbet er Amtsvandløb nr. 4S i Storstrøms Amt og ligger i Fakse Kommune, og ca. et par ha i Vallø Kommune. Strækningen, der ønskes gensnoet, ligger ca. 12 km Nord for Fakse.

1. Formål:

Storstrøms Amt ønsker, at Tryggevælde Å genslynges på en strækning ved Tryggevælde mellem Jernbanenbroen Køge-Fakse banen og sammenløbet med Stevns Å.

2. Baggrund for projektet:

Tryggevælde Å er stærkt reguleret, dvs udrettet og nedgravet i hele sin længde. Det er derfor amtets vurdering, at en genopretning af selve Tryggevælde Å til dens naturlige fysik vil have en stor gavnlig virkning på hele vandløbssystemet. Det vil skabe bedre levesteder og gydemuligheder for blandt andet ørreden. Derudover vil det give en meget smuk ådal med et snoet vandløb.

Det er amtets opfattelse, at den begrænsede fiskebestand hovedsageligt skyldes utilstrækkelige fysiske forhold i vandløbet.

3. Projektbeskrivelse:

Projektet går ud på at genfinde de gamle snoinger i vandløbet dels ved at bruge gamle kort og luftfoto. Det er hensigten at grave så tæt på det oprindelige løb som muligt, og derved skabe et vandløbsprofil, der fra starten er i balance med de hydrologiske forhold.

Tryggevælde Å får følgende regulativmæssige dimensioner:

Station	kote m.	bredde m	anlæg	fald ‰	afsats højde m.	afsatsbredder m	afsats anlæg
13820	3,92						
		4,40	1	0	Sandfang, 1 m. under bund med bundbredde 2.5 m og anlæg 1		
14090	3,92				4,50		
		3,00	1	0,55		12	1
14200	3,86				4,45		
		2,00	1	0,53		20	1
14500	3,70				4,29		
		1,00	1	0,76			
15249	2,75						
		1,00	1	0	Sandfang, 1 m. under bund med bundbredde 2.5 m og anlæg 1		
15321	2,75						
		1,00	1	2,70			
15970	1,00						
		1,00	1	0	Sandfang 1,5m. under bund med bundbredde 2.5 m og anlæg 1		
16040	1,00						
		1,00	1	1,30			
16536	0,36				Midlertidig sandfang st. 16500 til 16550 max er meter under bund		

*Koter højde er i dvr. 90.

Fra station 13820 (ved jernbanebro) til station 14500 etableres et stort sandfang samt plads til opsamling af grøde.

Fra station 14090 til station 14500 er en overgangs zone, hvor regulativet sikre at der ikke kommer oversvømmelser opstrøms projektområdet. Det er årsagen til regulativets gradvise indsnævring.

Fra station 14500 til 16536 skal vandløbet bevæge sig frit. Årsagen til at der stadig er regulativkvoter på denne strækning er at der ikke er muligt at fjerne disse koter helt. Koterne på denne strækning er betydelig smallere og højere end de faktiske forhold i vandløbet.

Det gravede vandløb vil have en overbrede der i gennemsnit er 9.5 meter og anlæg 1:2. Startende i station 14090 med en bundkote på 3,92 m dvr. og fald frem til st 15249 med en bundkote på 2,6 m dvr. herefter vil den falde frem til station 15930 med en bundkote på 0,5 m dvr 90. Endelig vil det afsluttes i station 16562 med en bundkote på 0,25 meter dvr.90, svarende til den faktiske målte dybde i dag.

Vandløbet graves varierende brede svarende til angivet på vedlagte kort. Denne brede svare til opmålinger fra før reguleringen omkring 1870 erne.

Det opgravede materiale vil blive brugt til sløjfning af det nuværende vandløb. Det er amtets vurdering, at der skal graves ca. 15100m³ jord op i området.

Der lægges på 16 udvalgte steder et 25 cm lag gydegrus i bunden af vandløbet, i alt ca. 254 m³ og store sten til at ligge som fiskeskjul i vandet. Der er mulighed for at lægge flere sten og mere gydegrus ud i vandløbet hvis det skønnes nødvendigt. Store sten der kommer frem ved gravearbejdet skal blive i det nye vandløb.

Det nye snoede vandløb vil optage mere plads end det udrettede. Det vil derfor være nødvendigt at bruge ca. 4,9 ha. af matrikel 1a Tryggevælde Hgd, Karise til snoingerne og ændret afløbsforhold (se kort). Derud over vil matrikel 1ø Tryggevælde Hgd, Karise blive påvirket, men da den i forvejen får MVJ tilskud til vådeenge, er der ingen ændring i påvirkningen af de omgivende marker til åen. Marker uden for dette område vil ikke blive påvirket af projektet, Dog er der lavet afværgeforanstaltninger.

Der anlægges et dige fra station ca. 13950 på matrikel 1f Li. Linde By, Hårlev og 407 meter frem langs projektområdet til skel ved matrikel 1g Li. Linde By, Hårlev. Startende i kote 5,4 m dvr ved station 13950 til kote 4,90 dvr ved skovhjørnet (se kort). Diget laves for at sikre lave partier på marken mod oversvømmelse ved ekstrem høje vandføringer. Diget er i gennemsnit 40 cm højt og varierer fra 0 til ca. 70 cm i højden og op til 1,5 meter bredt. Diget anlægges i 2 meter bræmme, og vil ikke medføre udvidelse af denne, eller skade på træerne.

De laveste 1.5 ha af matrikel nr, 1g Li. Linde By, Hårlev drænes. Fra samledrænbrønd, ud for station 14300 og langs den sydlige side af det nuværende åløb lægges en 110 mm tæt og 956 meter lang ledning frem til udløb i station 15678 (se kort). Ledningen vil efter projektet blive tinglyst som en tæt ledning med udløb i Tryggevælde Å, for at matrikel 1g fortsat kan dyrkes uden ulempe af projektet.

I station 16536 er afløbskoten igen sænket til gælden regulativdybde. Der etableres et engangssandfang fra station 16500 til st 165500 hvor bunden må graves 1 meter dybere end regulativet. Da der er 3 sandfang + et midlertidigt på projektstrækningen forventes det ikke at give anledning til større sandaflejring end den nuværende. der vil således ikke ske nogen øget sandpåvirkning nedstrøms projektområdet til Tryggevælde Å. Den del af åen der ligger udenfor projektområdet umiddelbart nedstrøms er omfattet af habitatdirektiv nr. 132.

Der kan frit etableres mellem 1 til 4 broer over vandløbet med frit spænd og en bæreevne på et par tons, broen vil kunne bruges til kreaturer.

Det er aftalt at der etableres en trampesti fra grødepladsen langs ådalen og frem til hovedvejen, se forløb på vedlagte kort. Den endelige placering afgøres ved en senere tinglysning af stiens forløb. Grødepladsen kan bruges som P-plads, for dem der ønsker at gå en tur på stien.

4. Vedligeholdelse

Eksisterende træer, der kommer til at stå ved det nye snoede vandløb, skal bevares, på grund af den skygge, de giver til vandløbet.

Sandfangne kan tømmes når de er 2/3 fulde af sand.

Vandløbet vedligeholdes ikke fra station 14090 til station 16536.

5. Hydrologiske forhold

Det nye snoede vandløb medfører ikke nogen betydende påvirkning af vandstanden opstrøms jernbanebroen.

6. Vurdering

Det er amtets vurdering, at en restaurering af strækningen vil betyde mulighed for en større selvproducerende ørredbestand. På grund af afgravningen vil der nok gå ca. 3-5 år, inden en bedring i tilstanden kan registreres. Det forventes, at fiskevandsmålsætningerne for vandløbet bliver opfyldt.

7. Påvirkning af omgivelserne.

Da der foretages ændringer i vandløbets åbne forløb, omfattes gensnoningen af naturbeskyttelseslovens §3 for beskyttet vandløb. den nederste del af projektet etableres i et område der er udlagt til våde enge efter MVJ-ordningen. Projektet får ingen betydning for dette forhold.

Området er udpeget som VMPII-område efter vandmiljøplan II

Tryggevælde Å løber ud i internationalt beskyttelsesområder, EF-habitat område nr. 132. Projektet påvirker ikke det internationale beskyttelsesområde negativt.

Der er ikke andre registreringer i området, der har betydning for projektets gennemførelse.

8. Økonomi for projektet.

Anslået udgifter på 950.000 kr. afholdes af Storstrøms Amt.

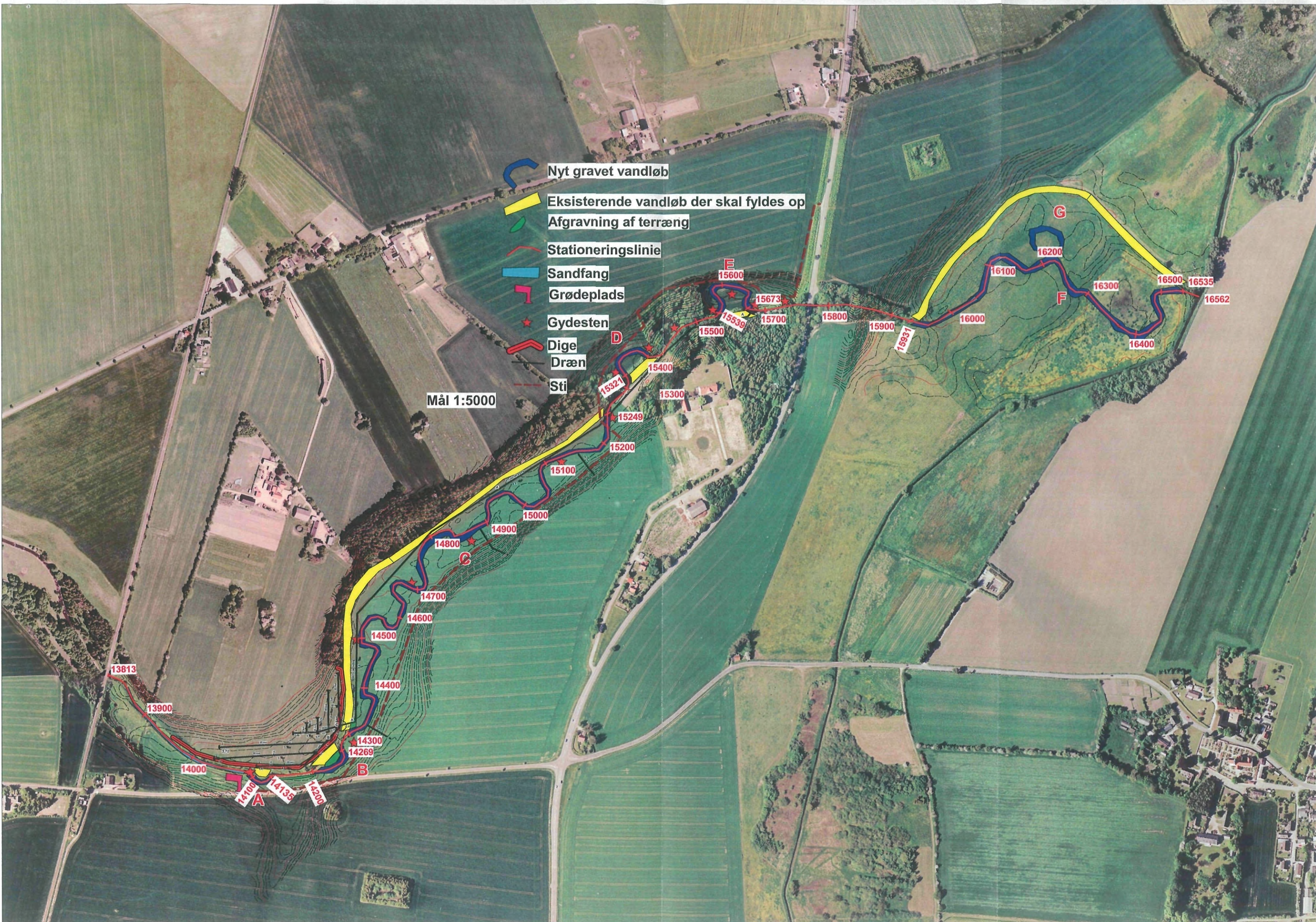

Udgifterne til projektering, anlæg, tilsyn og erstatninger afholdes af Storstrøms Amt. Lødsejeren får 59.000 kr i erstatning pr ha. for helt mistet drænings ret og marker der i kanten bliver stærkt uregelmæssige, det drejer sig om anslået ca. 4,9 ha. Det endelige areal opmåles af landinspektør.

9. Myndighedsforhold:

Projektet behandles som en reguleringssag efter vandløbsloven. Det kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven og projektet skal VVM-screens. Amtet er selv myndighed på områderne.

- Nyt gravet vandløb
- Eksisterende vandløb der skal fyldes op
- Afgravning af terræng
- Stationeringslinie
- Sandfang
- Grødeplads
- Gydesten
- Dige
- Dræn
- Sti

Mål 1:5000

A 14100 14135 14200

B 14300 14269

C 14800 14700 14600 14500 14400

D 15321 15249 15200

E 15600 15539 15673 15700

G 16200

F 16300 16400

16500 16535 16562

13813 13900

14000

15300

15800 15900 15931

16000

16400

16500 16535 16562

Eksempel nr. 23

Tryggevælde Å - et ådalsprojekt

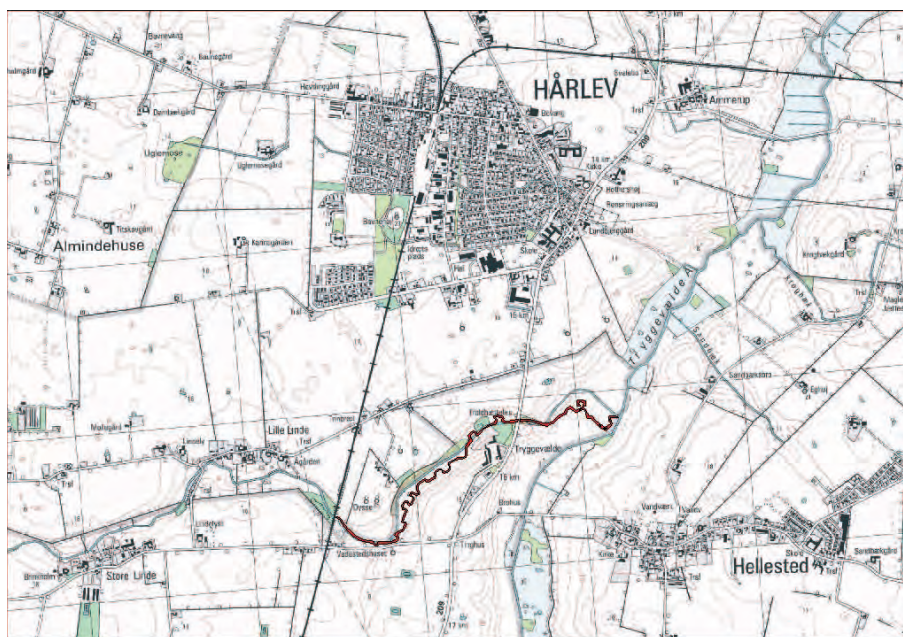

Tryggevælde Å

Af Søren Madsen
Storstrøms Amt

Beskrivelse af området

Tryggevælde Å ligger på det østlige Sjælland ca. 60 km syd for København. Vandløbet er et af de større vandløb på Sjælland. På steder hvor genslyngningen er foretaget, falder vandløbet fra en lille ådal i ca. 50 m bredde til en stor ådal der er 200-300 m bred. Da den store ådal ligger dybere end er der godt fald på Tryggevælde Å, op til 4 promille.

Oversigtskort

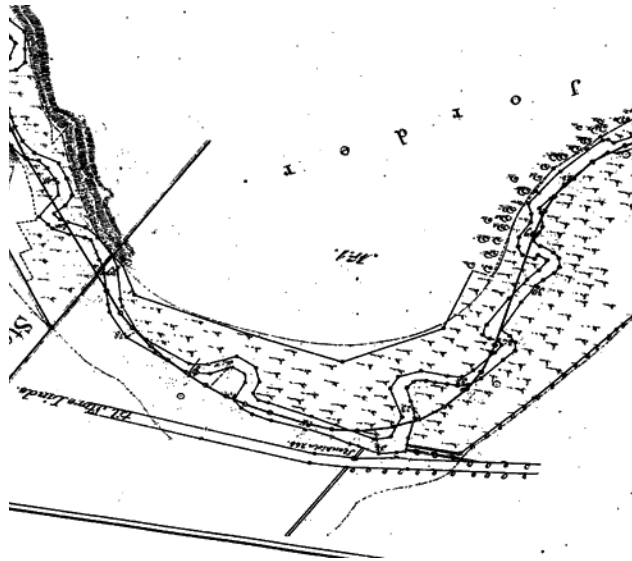
Tryggevælde Å er udrettet i hele sin længde, der er over 25 km. Åen blev rettet ud allerede i 1870'erne og er senere uddybet yderligere i 1950'erne. Ådalen er på denne strækning i landbrugsmæssig omdrift med enkelte små skovområder omkring. Denne intensive brug af ådalen medfører at Tryggevælde Å er stærkt kanaliseret og sænket 2 til 3,5 m under ådalens bund.

Projektets formål

En genopretning af selve Tryggevælde Å til dens naturlige fysik vil have stor virkning på hele vandløbssystemet. Det ville skabe bedre levesteder og gydemuligheder for blandt andet ørreden. Derudover ville det give en meget smuk ådal med et snoet vandløb.

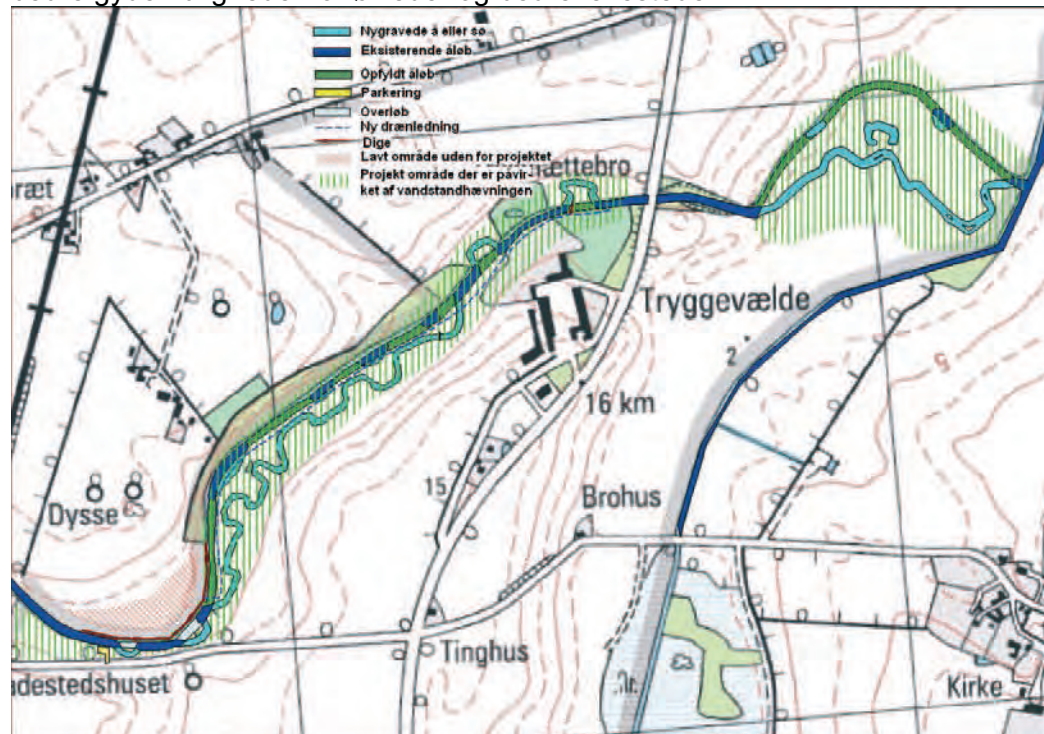
Projektbeskrivelse

Det var vigtigt at genfinde de gamle snoninger i vandløbet, delvis ved at bruge gamle kort og luftfoto. Hensigten var at grave så tæt på det oprindelige løb som muligt og derved skabe et vandløbsprofil, der fra starten ville være i balance med de hydrologiske forhold. Det var vores opfattelse, at den begrænsede fiskebestand hovedsageligt skyldes utilstrækkelige fysiske forhold i vandløbet.

Udsnit af opmålingen ved udretningen af Tryggevælde Å

De nye slyngninger på den 2,7 km lange strækning af Tryggevælde Å er det største naturgenopretningsprojekt af sin art i Storstrøms Amt. Tilrettelæggelsen af projektet skete i samarbejde med lodsejerne og Køge Sportsfiskerforening. Storstrøms Amt har flyttet 12.000 m³ jord og lagt 350 m³ sten og grus ud i den nye slyngede del af Tryggevælde Å. Ved at få åen til at slynge sig igen bliver der både bedre gydemuligheder for ørreder og bedre levesteder

Projektkort

for andre fisk, smådyr og planter. Desuden ville det have en gavnlig virkning på hele vandløbssystemet i området at genoprette Tryggevælde Å.

Det er ikke kun åens dyr der ville få glæde af projektet, men også områdets beboere. Der anlægges en natursti langs den nye slyngede å-strækning.

Parti af ny slynge med 3,5 promille fald

Eftersom Tryggevælde Å blev opmålt i 1870 i forbindelse med reguleringen, var det nemt at genfinde åens bredde og dybde. Det var bemærkelsesværdigt at åen ikke lå særligt dybt. Åbunden lå i gennemsnit 50 cm under terræn.

På visse strækninger var åen udrettet allerede i 1870. På disse strækninger kopierede vi et slynget forløb få km opstrøms.

Erfaringer med projektet

Der er gode erfaringer med at grave i varierede bredder og at lægge vandløbet højt i terrænet (0,5 meter under terræn). Allerede det første år har der været en dynamisk udvikling i vandløbet, og det arbejder med brink og sider og bund. Desuden er det visuelle indtryk af vandløbet meget bedre når vandløbsbunden ligger højt i stedet for 1 til 1,5 m under terrænet.

I det sidste sving vi åbnede, manglede vi sten til at sikre brinken ved det gamle lige løb. Derfor lavede vi et fladt dige oven på opfyldt i det gamle løb på 30 til 40 cm, så terrænet her er højere end det øvrige terræn.

Projektdata:

Projektansvarlig: Storstrøms Amt
Projekteret af: Storstrøms Amt
Etableringsår 2006
Samlede udgifter 1 mio. kr.
Storstrøms Amt
Roskilde Amt
Fisketegnmidler

Vandløbsdata:

Opland: (130 km²)
Afstrømning:
Max 10360 l/s
Min 20 l/s
Mid 849 l/s

Restaureringsdata

Længde 2,6 km
Bredde mellem 7 og 12 m
Hældning
1,3 km med 1,2 ‰
0,7 km med 3,5 ‰
0,6 km med 0,6 ‰
Udlagt sten 150 m³
Udlagt gydegrus 250 m³
opgravet jord 13000 m³

August 2006

Der kom ikke nogen særlig erosion selv om vandløbet gik over sine bredder. Det til trods for at den opfyldte jord ligger i ydersiden af et skarpt sving der falder 3,5 ‰ ved svinget. Det er nok en metode som vil blive brugt i fremtiden, da det dels er billigere og dels mere naturligt. Vandløbsbrinker, der kun består af store sten, er ikke en naturlig vandløbsform i Danmark. Jorden er almindelig morænejord.

Dog har bunden været for uniform, da den er gravet med samme hældning. Der vil nu blive lagt gydegrus i bunden af vandløbet og der vil blive uddybet i sving og steder hvor vandløbet i dag er begyndt at erodere i bunden.

Rimter der gyder i det genslyngede vandløb

Kontakt

Søren Madsen
Storstrøms Amt
Parkvej 37
4800 Nykøbing F.
tlf.: 54 84 48 18
email: mad@npk.stam.dk

efter 1/1 2007
Næstved Kommune
Brogade 2
4700 Næstved
tlf.: 55 88 55 88
email: sorma@naestved.dk